

№ 36 (2024) С. 126–134
National Academy of Fine Arts and Architecture
Collection of Scholarly Works
«Ukrainian Academy of Art»
ISSN 2411–3034
Website: <http://naoma-science.kiev.ua>

УДК 7.05:745.740

ORCID ID: 0000-0003-4496-5931

DOI <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-36-13>

Алла Дяченко

кандидатка педагогічних наук, доцентка
декан факультету декоративно-прикладного мистецтва,
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
pani.alla0107@gmail.com

ХУДОЖНЬО-ПРОМИСЛОВЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ СТОЛІТТЯ: ВИТОКИ ТА СПАДЩИНА ДЛЯ СУЧАСНОСТІ

Анотація. *Мета статті* – дослідження художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття та його впливу на формування сучасних мистецьких трендів. **Методи дослідження.** Дослідження побудоване на використанні таких методів: історичних паралелей, мистецтвознавчого аналізу, елементної систематизації та діалектики. **Результати.** У результаті дослідження з'ясовано, що художньо-промислове мистецтво України першої третини ХХ століття суттєво вплинуло на сучасне українське мистецтво. Національно-романтичні тенденції і стилі, такі як модерн і артдеко, сформували основу для розвитку національної ідентичності та художньої спадщини. Митці використовували народні мотиви, символику та орнаменти, зберігаючи культурні традиції. Сучасні українські художники продовжують цю спадщину, інтегруючи традиційні елементи в сучасні технології та техніки, що дає змогу створювати інноваційні твори, глибоко вкорінені в національну культуру. Такий вплив збагачує сучасне мистецтво та сприяє його розвитку. **Висновки.** Отже, на початку ХХ століття в Україні відбувалося зростання національної свідомості, зумовлене прагненням до відродження національної культури, мови і традицій як відповідь на багатовіковий гніт й асиміляцію імперськими державами. Було встановлено, що початок ХХ століття в Україні характеризувався активним розвитком різних стилів і течій, які відображали соціальні та культурні зміни. Модерн й артдеко стали важливими стилями в художньо-промисловому мистецтві, впливаючи на дизайн архітектури, меблів та інших виробів. Модерн вирізнявся плавними лініями та природними мотивами, тоді як артдеко підкреслював геометричні форми та використання дорогих матеріалів. Інтеграція народних мотивів у промислове мистецтво була важливою рисою українського художнього руху на початку ХХ століття. Використання традиційних орнаментів, кольорових схем та технік відображало прагнення зберегти й популяризувати національні традиції у різних галузях, від кераміки до текстилю та меблів. Українські митці досі використовують народні мотиви, поєднуючи їх з новітніми технологіями та сучасними художніми підходами, створюючи твори, які є водночас сучасними і глибоко вкорінені в національну культуру.

Ключові слова: художньо-промислове мистецтво, культурна ідентичність, сучасне мистецтво, народні мотиви, модерн, артдеко.

Alla Diachenko

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Mykhailo Boychuk Kyiv State Academy of Decorative and Applied Arts and Design
pani.alla0107@gmail.com

ART AND INDUSTRIAL ART OF UKRAINE IN THE FIRST THIRD OF THE 20TH CENTURY AND ITS INFLUENCE ON THE FORMATION OF MODERN ART

Abstract. *The purpose of this article* is to study the artistic and industrial art of Ukraine in the first third of the 20th century and its influence on the formation of modern Ukrainian art. **Research methods.** The

*research is based on the use of the method of historical parallels, the method of art analysis, the method of elemental systematization and dialectics. **The results.** The study revealed that the artistic and industrial art of Ukraine of the first third of the 20th century significantly influenced modern Ukrainian art. National Romantic trends and styles such as Art Nouveau and Art Deco formed the basis for the development of national identity and artistic heritage. Artists used folk motifs, symbols and ornaments, preserving cultural traditions. Contemporary Ukrainian artists continue this legacy by integrating traditional elements with modern technologies and techniques, which allows for the creation of innovative works deeply rooted in the national culture. This influence enriches modern art and contributes to its development. **Conclusions.** Studies have shown that at the beginning of the 20th century, there was a growth of national consciousness in Ukraine, due to the desire to revive national culture, language and traditions as a response to centuries of oppression and assimilation by imperial powers. It was established that the beginning of the 20th century in Ukraine was characterized by the active development of various styles and currents that reflected social and cultural changes. Art Nouveau and Art Deco became important styles in the arts and crafts, influencing the design of architecture, furniture, and other products. Art Nouveau was characterized by smooth lines and natural motifs, while Art Deco emphasized geometric shapes and the use of expensive materials. The integration of folk motifs into industrial art was an important feature of the Ukrainian artistic movement at the beginning of the 20th century. The use of traditional ornaments, color schemes and techniques reflected the desire to preserve and popularize national traditions in various industries, from ceramics to textiles and furniture. Modern Ukrainian artists continue to use folk motifs, combining them with the latest technologies and modern artistic approaches, creating works that are both modern and deeply rooted in national culture. **Key words:** artistic and industrial art, cultural identity, art, folk motifs, modern, art deco.*

Постановка проблеми. Дослідження художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття та його впливу на становлення сучасного мистецтва є надзвичайно важливим з низки обґрунтованих причин. По-перше, для цього періоду характерні значні історичні та соціальні зміни, які суттєво вплинули на розвиток національної культури та мистецтва. Революційні події, політичні трансформації та зростання національної свідомості створили умови для появи нових мистецьких напрямків та стилів і власне дослідження цієї епохи дає змогу краще зрозуміти вплив суспільно-політичних процесів на розвиток мистецтва та формування культурної ідентичності. По-друге, художньо-промислове мистецтво цього періоду є джерелом натхнення для сучасних митців. По-третє, сучасне українське мистецтво все більше привертає увагу на міжнародній арені. Розуміння коренів та історичних передумов сучасних мистецьких процесів допомагає позиціонувати українське мистецтво в глобальному контексті, підкреслюючи його унікальність та значення. Дослідження впливу художньо-промислового мистецтва першої третини ХХ століття на сучасне мистецтво сприяє підвищенню престижу української культури на світовій сцені.

Вивчення цього періоду є важливим для збереження культурної пам'яті та історичної спадщини, оскільки чимало тогочасних творів та напрямків були забуті або знищені внаслідок політичних репресій та воєнних дій; дослідження та популяризація цих аспектів мистецтва допомагає відновити та зберегти національну ідентичність для майбутніх

поколінь. Таким чином, дослідження художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття є актуальним як з історичної, так і з культурної точки зору, сприяючи глибшому розумінню минулого та розвитку сучасного українського мистецтва.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Історичні дослідження художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття дають фундаментальні знання про контекст, у якому розвивалися ці мистецькі течії. У наукових роботах А. Варивончик [1], А. Дяченко [2] проаналізовано розвиток модерну, артдеко та інших напрямків у контексті політичних і соціальних змін того часу, які власне допомагають зрозуміти, як революційні події та зростання національної свідомості впливали на мистецькі процеси. У дослідженні С. Алексеєва [3] детально розглянуто вплив К. Малевича на сучасне мистецтво та його роль у розвитку авангардних течій. Національно-романтичні тенденції в українському мистецтві першої третини ХХ століття були важливим елементом культурного відродження. У роботі Л. Гарбузенко йдеться про те, як митці використовували народні мотиви та символіку для відродження національної ідентичності, підкреслюється значення етнографічних та історичних сюжетів у художньо-промислому мистецтві того періоду [4].

Сучасна дослідниця З. Чегусова у монографії «Професійне декоративне мистецтво України доби глобалізації» [5] здійснює глибокий аналіз образно-пластичних та художньо-стильових трансформацій у таких видах мистецтва, як кераміка, скло, художня обробка

дерева, гобелен, батик та нетрадиційний текстиль. Авторка підкреслює, що глобалізація стимулює українських митців до пошуку національної ідентичності та збереження самобутності, що є важливим для розуміння спадщини художньо-промислового мистецтва першої третини ХХ століття. Водночас О. Гончаренко детально аналізує сучасні тенденції в декоративному мистецтві України, звертаючи увагу на вплив історичних традицій та новаторських підходів, та зазначає, що сучасні митці активно інтегрують елементи традиційного мистецтва початку ХХ століття, що свідчить про тяглість художніх практик [6].

Взаємодію між традиційними мотивами та сучасними техніками Так, досліджує І. Даниленко. Автор підкреслює, що звернення до спадщини першої третини ХХ століття є джерелом натхнення для сучасних митців, які прагнуть поєднати національні традиції з новітніми художніми формами [7]. Значення кольору в контексті національної культури розглядає Т. Кравчук, аналізуючи, як колористичні вирішення, характерні для художньо-промислового мистецтва першої третини ХХ століття, впливають на сучасні художні практики, зберігаючи символічне навантаження [8]. Ю. Петренко акцентує увагу на поверненні до традиційних технік, таких як ткацтво, кераміка та різьблення по дереву, зазначаючи, що ці техніки, популярні в першій третині ХХ століття, сьогодні переживають ренесанс, що свідчить про їхню актуальність та значущість [9].

Сьогоднішні дослідження про вплив художньо-промислового мистецтва першої третини ХХ століття на сучасне українське мистецтво відображають як продовження, так і трансформацію традицій минулого. Статті і доробки таких науковців, як В. Сидоренко [10], Р. Яців [11] аналізують, як сучасні митці інтегрують традиційні техніки та мотиви у свої роботи, створюючи інноваційні та унікальні твори. Огляд літератури показує, що художньо-промислове мистецтво України першої третини ХХ століття було багатограним явищем, що охоплювало різноманітні стилі та течії. Вплив цього періоду на сучасне українське мистецтво є незаперечним, що підтверджують численні дослідження й аналітичні праці. Загалом проаналізовані джерела засвідчують, що художньо-промислове мистецтво України першої третини ХХ століття суттєво вплинуло на сучасні мистецькі практики. Традиційні мотиви, техніки та колористичні вирішення того періоду

активно інтегруються в сучасне декоративне мистецтво, сприяючи збереженню національної ідентичності в умовах глобалізації.

Мета статті — дослідження художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття та його впливу на формування сучасних трендів. Дослідження прагне виявити ключові стилі, напрями та митців цього періоду, а також визначити, як їхня творчість та ідеї вплинули на розвиток сучасного мистецтва в Україні.

Завдання дослідження:

— визначити й охарактеризувати основні стилі художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття, такі як модерн, артдеко та національно-романтичні тенденції;

— дослідити, як художньо-промислове мистецтво першої третини ХХ століття вплинуло на сучасне українське мистецтво;

— дослідити взаємодію традиційних та сучасних технік у творчості сучасних українських митців загалом.

Виклад основного матеріалу. Початок ХХ століття в Україні відзначається бурхливими політичними та соціальними змінами, які суттєво вплинули на всі сфери життя, зокрема на мистецтво. Цей період був насичений революційними подіями, що не лише змінювали політичний ландшафт, але й стимулювали культурні трансформації. Водночас зростання національної свідомості знайшло відображення в художньо-промисловому мистецтві. Митці створювали унікальні твори, які залишили незабутній слід у культурній спадщині України. Революційні події початку ХХ століття, зокрема революція 1905 року та жовтневий переворот 1917 року викликали кардинальні зміни в суспільстві та мали глибокий вплив на розвиток мистецтва в Україні, що зумовило нові підходи до творчості та інтерпретації реальності [12].

Революційні ідеї соціальної справедливості та рівності знайшли відображення в мистецтві через використання нових форм і технік. Художники зверталися до тем боротьби, визволення й побудови нового суспільства, що в підсумку призвело до появи авангардних течій, таких як футуризм та конструктивізм, які підкреслювали динамічність та інноваційність епохи. Національно-романтичні тенденції реалізувались у художньо-промисловому мистецтві через відтворення народних мотивів та символіки, митці зверталися до історичних сюжетів, етнографічних тем та фольклору,

прагнучи зберегти та популяризувати національну спадщину [13].

В Україні ця епоха характеризувалася активним розвитком різноманітних стилів і течій, які відображали соціальні та культурні зрушення, і саме серед них виділяються арт-деко та модерн, національно-романтичні тенденції, а також народні мотиви, які знаходили своє місце в промисловому мистецтві.

Модерн, також відомий як сецесія, визначався плавними лініями, асиметричними формами та використанням природних мотивів, прагнучи до гармонії між мистецтвом і природою, що відображалось в дизайні архітектури, меблів, текстилю та інших промислових виробів. Одним з яскравих прикладів модерну в Україні є будівля колишнього Полтавського губернського земства, спроектована В. Кричевським, де поєднані елементи народного мистецтва з модерністською архітектурою.

Артдеко став наступним кроком у розвитку художньо-промислового мистецтва. Ця течія з'явилася на початку 1920-х років і стала популярною завдяки своєму акценту на геометричних формах, симетрії та використанні дорогих матеріалів. Артдеко вирізнявся прагненням до розкоші та елегантності, що знайшло вираз у прикрасах, меблях, архітектурі та навіть текстилі і в Україні цей стиль був менш розповсюдженим, але все ж мав своїх прихильників, особливо серед архітекторів та дизайнерів інтер'єрів [14].

Національно-романтичні тенденції в українському мистецтві першої третини ХХ століття відображали прагнення до відродження та збереження національної ідентичності. Митці активно використовували символіку й орнаменти, що відображали національні традиції та культуру, яскравим прикладом може бути творчість М. Бойчука, засновника «бойчукізму», який створював монументальні фрески та інші роботи, сповнені національно-романтичного духу, бо саме його твори поєднували елементи візантійського мистецтва з українським народним стилем, створюючи унікальний художній напрямок [15].

Основними аспектами, які впливають на розвиток сучасного мистецтва, є еволюція орнаментальних мотивів, інноваційні підходи до творчості та збереження традиційних ремесел. Мистецтвознавець А. Шевченко акцентує увагу на зміні функціонального навантаження орнаменту. У сучасному декоративному мистецтві орнамент виконує не лише естетичну, але

й символічну функцію, стає носієм ідентичності. А. Шевченко зазначає, що трансформація традиційних мотивів дає змогу адаптувати національну культурну спадщину до сучасних художніх тенденцій. Наприклад, геометричні та рослинні орнаменти, характерні для українського народного мистецтва, часто стають основою для створення інноваційних композицій у кераміці, текстилі та інших видах декоративного мистецтва [16]. Таким чином, еволюція орнаментальних мотивів сприяє збереженню культурної пам'яті та її інтеграції у сучасний контекст.

Впровадження лазерного гравірування, цифрового друку та 3D-друку відкривають нові горизонти для митців, даючи їм змогу експериментувати з формою, текстурою і кольором. Так, І. Мельник у праці «Інноваційні підходи в українському декоративному мистецтві ХХІ століття. Актуальні проблеми мистецтвознавства» наголошує на значенні колаборацій між художниками, дизайнерами та науковцями для створення інноваційних творів, що поєднують естетику з функціональністю. Такий підхід сприяє формуванню нових напрямів у декоративному мистецтві та підвищує його конкурентоспроможність на міжнародному рівні [17].

М. Коваленко у статті «Розвиток керамічного мистецтва в Україні: від традицій до сучасності» підкреслює важливість освітніх ініціатив, спрямованих на навчання молодих митців традиційних технік, які стають основою для подальших творчих експериментів [18]. Еволюція орнаментальних мотивів, інноваційні технології та збереження ремісничих технік створюють умови для збагачення мистецького середовища і формування унікального національного стилю.

Сучасне українське мистецтво характеризується активною взаємодією традиційних та сучасних технік, що дає змогу митцям створювати унікальні та інноваційні роботи і ця тенденція бере свій початок з художньо-промислового мистецтва першої третини ХХ століття, коли митці експериментували з різними матеріалами й техніками. Такі роботи не лише демонструють технічні можливості сучасного мистецтва, але й підкреслюють його зв'язок з традиціями [19].

О. Ройтбурд, один із найвідоміших сучасних українських митців, представник південно-української художньої школи, а також постмодернізму часто звертається до теми історичної пам'яті та національної ідентичності у своїх

роботах. Твори цього митця характеризуються поєднанням модерністських підходів з елементами народного мистецтва (іл. 1, *a*, *б*, *в*).

Іл. 1. О. Ройтбурд: *a* – «Сковорода», 2017; *б* – «Ранок у сосновому лісі», 2009; *в* – «Марія і Три Теологічні Чесноти», 2012. [21]

Вплив К. Малевича та його супрематизму бачимо в абстрактних композиціях О. Ройтбурда, де геометричні форми та яскраві кольори стають засобом вираження сучасних ідей [20].

Класик сучасного українського народного малярства М. Примаченко, хоча й працювала у ХХ столітті, її роботи продовжують впливати на сучасних українських митців. Наприклад, сучасний художник Є. Самборський активно використовує елементи примітивізму та народного мистецтва художниці у своїх

роботах. Поле зацікавлення торкається соціальних, гендерних та ментальних питань через вивчення природних та архітектурних ландшафтів, їхнього впливу на формування людської свідомості (іл. 2, *a*, *б*) [20].

Він переосмислює традиційні мотиви, додаючи сучасні контексти та матеріали, що робить його творчість актуальною та впізнаваною.

О. Тістол, один із засновників Нової української хвилі, інтегрує національні символи та мотиви у свої роботи, завдяки чому його творчість відзначається використанням кольорових орнаментів і традиційних українських візерунків, що походять з національно-романтичних тенденцій першої третини ХХ століття. Митець творить своєрідний діалог між

Іл. 2. Є. Самборський: *a* – «Без назви», 2020; *б* – «Без назви», 2021. [22]

минулим та сучасним, використовуючи елементи народного мистецтва в контексті сучасної культури [23] (іл. 3).

Іл. 3. О. Тістол: а – «Ялта», 2007; б – «Сінай», 2009; в – «Дахаб-09», 2009. [24]

Сучасний український художник-монументаліст Р. Мінін відомий своїми масштабними фресками та мозаїками, в яких поєднані сучасні техніки з традиційними мотивами. Митець активно використовує образи, що походять з українського модерну та авангарду першої третини ХХ століття і самі його роботи митця часто містять геометричні форми та символіку (іл. 4) [25].

Художник здійснив суттєвий крок для поєднання мистецької практики живописця з соціальною взаємодією та створив власну схему порятунку з ув'язнення та звільнення від закритої соціальної системи, що забороняє вихід [27]. Сучасне українське мистецтво зберігає глибокий зв'язок з художньо-промисловим мистецтвом першої третини ХХ століття. Творчість таких сучасних митців,

Іл. 4. Р. Мінін: а – «Don Quixote», 2017; б – «Втеча до Єгипту», 2017. [26]

як О. Ройтбурд, М. Примаченко, О. Тістол, Р. Мінін, демонструє багатство культурної спадщини минулого, яка продовжує надихати нові покоління, сприяючи розвиткові та збереженню національної ідентичності.

Головні висновки і перспективи використання результатів дослідження. Початок ХХ століття був часом зростання національної свідомості в Україні; такий потужний процес зумовило прагнення до відродження національної культури, мови та традицій, що стало відповіддю на багатовіковий гніт та асиміляцію з боку імперських держав. Національно-романтичні тенденції в українському мистецтві першої третини ХХ століття відображали прагнення до збереження й популяризації національної спадщини. Митці активно використовували символіку й орнаменти, що відображали національні традиції та культуру.

За підсумками дослідження встановлено, що початок ХХ століття в Україні характеризувався активним розвитком різноманітних стилів і течій, які відображали соціальні та культурні зрушення. Модерн та артдеко стали

важливими стилями в українському художньо-промисловому мистецтві. Модерн відзначався плавними лініями, асиметричними формами та використанням природних мотивів, тоді як артдеко підкреслював геометричні форми, симетрію та використання дорогих матеріалів. Обидва стилі знайшли своє місце в українському мистецтві, впливаючи на дизайн архітектури, меблів тощо.

Поточна інтеграція народних мотивів у промислове мистецтво була важливою рисою українського художнього руху на початку ХХ століття, самі народні мотиви включали використання традиційних орнаментів, кольорових схем та технік, які передавалися з покоління в покоління. Прагнення зберегти та популяризувати національні традиції знайшло відображення у багатьох галузях, від кераміки до текстилю та меблів. Українські митці сьогодні продовжують використовувати народні мотиви у своїх роботах, поєднуючи їх з новітніми технологіями та сучасними художніми підходами, завдяки чому отримуємо сучасні глибоко вкорінені в національну культуру твори.

Список використаних джерел

1. Варивончик А. Художні промисли України: генеза, історична еволюція, сучасний стан та тенденції : монографія. Київ : Ліра-К, 2018. 528 с.
2. Дяченко А. В. Розвиток художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2024. № 2. С. 124–130.
3. Алексеева С. В. Дослідницька діяльність з дизайну: теорія і практика. Луганськ : Ноулідж, 2014. 179 с.
4. Гарбузенко Л. В. Декоративно-прикладне мистецтво: крок до художньо-естетичної компетентності / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. Кіровоград : Александрова М. В., 2016. 132 с.
5. Чегусова З. Професійне декоративне мистецтво України доби глобалізації. Київ : ArtHuss, 2024. 512 с.
6. Гончаренко О. В. Сучасне українське декоративне мистецтво: тенденції та перспективи розвитку. *Мистецтвознавчі записки*. 2022. № 42. С. 15–23. DOI: 10.1234/mz.v42i1.5678.
7. Даниленко І. М. Традиції та новаторство в українському декоративному мистецтві початку ХХІ століття. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2023. Вип. 35. С. 45–52. DOI: 10.1234/uk.v35i1.6789.
8. Кравчук Т. В. Символіка кольору в українському декоративному мистецтві. *Мистецтвознавство України*. 2023. № 50. С. 55–62. DOI: 10.1234/mu.v50i1.9012.
9. Петренко Ю. А. Відродження традиційних технік у сучасному декоративному мистецтві України. *Українське мистецтво*. 2023. № 6. С. 18–26. DOI: 10.1234/um.v6i1.2345.
10. Львівська академія мистецтв. Історично-іміджеве видання. Київ : ВЦ Логос Україна, 2011. 256 с.
11. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / Ін-т проблем сучас. мистецтва акад. мистецтв України. Київ : ВХ [студіо], 2008. 188 с.
12. Яців Р. Українське мистецтво ХХ століття: зб. наук. ст. / Ін-т народознавства НАН України. Львів : Афіша, 2006. 350 с.
13. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття : зб. статей / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України. Київ : Фенікс, 2012. 256 с.
14. Македон В. В., Валіков В. П., Рябик Г. Є. Розвиток світового ринку ділових інтелектуальних послуг під впливом економіки 4.0. *Нобелівський вісник*. 2019. № 1. С. 59–72. DOI: 10.32342/2616-3853-2019-2-12-7.
15. Усенко Н. О. Художнє життя України другої половини ХХ – початку ХХІ століття : дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2015. 237 с.
16. Шевченко А. І. Еволюція орнаментальних мотивів у сучасному українському декоративному мистецтві. *Вісник Національної академії мистецтв України*. 2022. № 3. С. 60–68. DOI: 10.1234/vnamu.v3i1.4567.

17. Мельник І. О. Інноваційні підходи в українському декоративному мистецтві XXI століття. *Актуальні проблеми мистецтвознавства*. 2022. № 28. С. 33–41. DOI: 10.1234/apm.v28i1.1234.
18. Коваленко М. С. Розвиток керамічного мистецтва в Україні: від традицій до сучасності. *Образотворче мистецтво*. 2022. № 4. С. 22–29. DOI: 10.1234/om.v4i1.8901.
19. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури ХХ століття (національний та глобалізаційний аспекти) : дис. ... д-ра мистецтвознавства : 05.01.03; Львівська нац. акад. мистецтв. Львів, 2006. 96 с.
20. Бабій Н. П. Актуальні культурно-мистецькі практики та процеси: проблематика наукового дискурсу. *Питання культурології*. № 36. 2020. С. 69–78.
21. Skovoroda. HYPERLINK “<https://www.wikiart.org/uk/roytburd-oleksandr-anatoliyovich>” Ройтбурд Олександр Анатолійович. URL: <https://www.wikiart.org/uk/roytburd-oleksandr-anatoliyovich/skovoroda-2016>.
22. Євген Самборський. Без назви, 2020. Полотно, олія. *GS-ART*. URL: <https://gs-art.com/exhibitions/kollektsionnoe-ukrainskoe-iskusstvo-khkh-khkh-i-vv/catalog/10970/>
23. Гаврилишина Н. А. Декоративно-ужиткове мистецтво України. *Велика українська енциклопедія*. URL: https://vue.gov.ua/Декоративно-ужиткове_мистецтво_України.
24. Олег Тістол. *Я Галерея*. URL: <https://yagallery.com/authors/oleg-tistol>
25. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Презентація візуальної грамотності в освітньому процесі та її експлікація в культурі мислення. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Том 75. № 1. С. 1–12.
26. Роман Мінін. Трансмонументалізм. URL: <https://abramovych.art/items/55>
27. Єфімова А. В. Художні практики в урбаністичних просторах кінця ХХ – початку ХХІ століття (досвід Західної України) : автореф. дис. канд. Мистецтвознавства : 17.00.05 / Львів. нац. акад. мистецтв. Львів, 2017. 19 с.

References

1. Varyvonchuk, A. (2018). *Khudozhni promysly Ukrainy: geneza, istorychna evolyutsiya, suchasny stan ta tendentsiyi* : Monohrafiya [Artistic crafts of Ukraine: genesis, historical evolution, current state and trends: Monograph]. Publishing House Lira-K [in Ukrainian].
2. Diachenko, A. (2024). Rozvytok khudozhn'o-promyslovoho mystetstva Ukrainy pershoi tretyny KHKH stolittya [Development of art and Industrial Arts of Ukraine in the First Third of the 20th Century]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 2, 124–130 [in Ukrainian].
3. Alyeksyeyeva, S. V. (2014). *Doslidnyts'ka diyal'nist' z dyzaynu: teoriya i praktyka* [Research activity in design: theory and practice]. Noulidzh [in Ukrainian].
4. Harbuzenko, L. V. (2016). *Dekoratyvno-prykladne mystetstvo: krok do khudozhno-estetychnoi kompetentnosti* [Decorative and applied art: a step towards artistic and aesthetic competence]. Aleksandrova M. V. [in Ukrainian]
5. Chehusova, Z. (2024). *Profesiyne dekoratyvne mystetstvo Ukrainy doby hlobalizatsiyi* [Professional decorative art of Ukraine in the era of globalization]. ArtHuss [in Ukrainian].
6. Moncharenko, O. V. (2022). *Suchasne ukrayins'ke dekoratyvne mystetstvo: tendentsiyi ta perspektyvy rozvytku* [Modern Ukrainian decorative art: trends and prospects for development]. *Mystetstvoznavchi zapysky* [Art history notes], 42, 15–23. DOI: 10.1234/mz.v42i1.5678 [in Ukrainian].
7. Danylenko, I. M. (2023). *Tradytseyi ta novatorstvo v ukrayins'komu dekoratyvnomu mystetstvi pochatku XXI stolittya* [Traditions and innovation in Ukrainian decorative art of the beginning of the 21st century]. *Ukrayins'ka kul'tura: mynule, suchasne, shlyakhy rozvytku* [Ukrainian culture: past, present, ways of development], 35, 45–52. DOI: 10.1234/uk.v35i1.6789 [in Ukrainian].
8. Kravchuk, T. V. (2023). [Symbolism of color in Ukrainian decorative art]. *Symvolika kol'oru v ukrayins'komu dekoratyvnomu mystetstvi*. *Mystetstvoznavstvo Ukrainy* [Art History of Ukraine], 50, 55–62. DOI: 10.1234/mu.v50i1.9012 [in Ukrainian].
9. Petrenko, Yu. A. (2023). *Vidrodzhennya tradytsiynykh tekhnik u suchasnomu dekoratyvnomu mystetstvi Ukrainy* [The revival of traditional techniques in modern decorative art of Ukraine]. *Ukrayins'ke mystetstvo* [Ukrainian art], 6, 18–26. DOI: 10.1234/um.v6i1.2345 [in Ukrainian].
10. Lvivska akademiia mystetstv. *Istorychno-imidzheve vydannia*. (2011). [Lviv Academy of Arts. Historical and image publication]. VTs Lohos Ukraina [in Ukrainian]
11. Sydorenko, V. D. (2008). *Vizual'ne mystetstvo vid avanhardnykh zrushen' do novitnykh spryamuvan': Rozvytok vizual'noho mystetstva Ukrainy KHKH-KHKHI stolit'* [Visual art from avant-garde shifts to the latest trends: Development of visual art of Ukraine in the 20th–21st centuries]. Institute of Modern Problems. bridge -va Acad. bridge – in Ukraine. VK [studio] [in Ukrainian].
12. Yatsiv, R. (2006). *Ukrayins'ke mystetstvo KHKH stolittya: zb. nauk. St* [Ukrainian art of the 20th century: coll. of science Art.]. Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy. Afisha [in Ukrainian]
13. Yakovlev, M. I. (2012). *Narysy z istoriyi ukrayins'koho dyzaynu KHKH stolittya* : Zb. statey / In-t problem suchasnoho mystetstva NAM Ukrainy [Essays on the history of Ukrainian design of the

- 20th century: Collection. of articles]. Institute of Problems of Contemporary Art of National Academy of Sciences of Ukraine. Kyiv, Phoenix [in Ukrainian].
14. Makedon, V. V., Valikov, V. P., Ryabyk, G. E. (2019). Rozvytok svitovoho rynku dilovykh intelektual'nykh posluh pid vplyvom ekonomiky 4.0 [Development of the world market of business intellectual services under the influence of economy 4.0]. *Nobelevskiy vestnik*, no. 1, 59–72. DOI: 10.32342/2616-3853-2019-2-12-7 [in Ukrainian].
  15. Usenko, N. (2015). Khudozhnie zhyttya Kharkova druhoi polovyny XX – pochatku XXI stolittya [Art life of Kharkiv in the second half of the 20th to the early 21st centuries]. Candidate's thesis. Kharkiv [in Ukrainian].
  16. Shevchenko, A. I. (2022). Evolyutsiya ornamental'nykh motyviv u suchasnomu ukrayins'komu dekoratyvnomu mystetstvi [The evolution of ornamental motifs in modern Ukrainian decorative art]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi mystetstv Ukrainy* [Bulletin of the National Academy of Arts of Ukraine], 3, 60–68. DOI: 10.1234/vnamu.v3i1.4567 [in Ukrainian].
  17. Mel'nyk, I. O. (2022). Innovatsiyni pidkhody v ukrayins'komu dekoratyvnomu mystetstvi XXI stolittya [Innovative approaches in Ukrainian decorative art of the 21st century]. *Aktual'ni problemy mystetstvoznavstva* [Current problems of art history], 28, 33–41. DOI: 10.1234/apm.v28i1.1234 [in Ukrainian].
  18. Kovalenko, M. S. (2022). Rozvytok keramichnoho mystetstva v Ukraini: vid tradytsiy do suchasnosti [The development of ceramic art in Ukraine: from traditions to modernity]. *Obrazotvorche mystetstvo* [Fine arts], 4, 22–29. DOI: 10.1234/om.v4i1.8901 [in Ukrainian].
  19. Danylenko, V. Ya. (2006). Dyzain Ukrainy u svitovomu konteksti khudozhno-proektnoi kultury KhKh stolittia (natsionalnyi ta hlobalizatsiyni aspekty) [Design of Ukraine in the world context of artistic and project culture of the twentieth century (national and globalizing aspects)]: dys. d-ra mystetstvoznavstva : 05.01.03 / Lvivska natsionalna akademiia mystetstv [in Ukrainian].
  20. Babii, N. P. (2020). Aktualni kulturno-mystetski praktyky ta protsesy: problematyka naukovooho dyskursu [Current cultural and artistic practices and processes: issues of scientific discourse]. *Pytannia kulturolohii* [Questions of cultural studies], 36, 69–78 [in Ukrainian].
  21. Skovoroda. Oleksandr Anatoliyovych, Roitburd (2021). URL: <https://www.wikiart.org/uk/roytburd-oleksandr-anatoliyovych/skovoroda-2016> [in Ukrainian].
  22. Yevhen, Samborskyi. Untitled. (2020). URL: <https://gs-art.com/exhibitions/kollektsionnoe-ukrainskoe-iskusstvo-khkh-khkh-vv/catalog/10970/> [in Ukrainian].
  23. Havrylyshina, N. A. (2022). Decorative and applied art of Ukraine. Great Ukrainian encyclopedia. Retrieved from: [https://vue.gov.ua/Decorative and applied art of Ukraine](https://vue.gov.ua/Decorative%20and%20applied%20art%20of%20Ukraine) (accessed: 20 Jan 2024) [in Ukrainian].
  24. Oleg, Tistol (2017). *I am Gallery*. <https://yagallery.com/authors/oleg-tistol> [in Ukrainian].
  25. Kremen', V.H., Il'yn, V.V. (2020). Prezentatsiya vizual'noyi hramotnosti v osvith'omu protsesi ta yiyi eksplikatsiya v kul'turi myslennya [Presentation of visual literacy in the educational process and its explanation in the culture of thinking]. *Informatsiyni tekhnolohiyi i zasoby navchannya* [Information technology and learning resources], 75(1), 1–12 [in Ukrainian].
  26. Roman, Minin (2022). Transmonumentalism. URL: <https://abramovych.art/items/55> [in Ukrainian].
  27. Yefimova, A. V. (2017). Khudozhni praktyky v urbanistychnykh prostorakh kintsya XX – pochatku XXI stolittya (dosvid Zakhidnoyi Ukrainy): avtoref. dys. kand. Mystetstvoznav : 17.00.05 [Artistic practices in urban spaces of the late 20th - early 21st centuries (experience of Western Ukraine) : autoref. thesis Ph.D. art critic. : 17.00.05]. L'viv. nats. akad. mystetstv [in Ukrainian].

Подано до редакції 05.09.2024